

**Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 81 hallituksen esityksen
johdosta laiksi verotuslain muuttamisesta**

Eduskunta on 2 päivänä lokakuuta 1992 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen n:o 208.

Valiokunta on käsitellyt tässä yhteydessä eduskunnan valiokuntaan 17 päivänä marraskuuta 1992 lähettämän ed. Vistbackan ym. lakialoitteen n:o 45 laiksi verotuslain muuttamisesta sekä eduskunnan valiokuntaan 7 päivänä kesäkuuta 1991 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Suhosen ym. toivomusaloitteen n:o 146/1991 vp veroilmoitusten täytön yksinkertaistamisesta.

Hallitus ehdottaa, että vuoden 1993 alusta toteutettaisiin tuloverouudistus, jonka keskeisenä sisältönä on pääomatulojen verotuksen eriyttäminen ansiotulojen verottamisesta. Uudistuksen toteuttamista tarkoittavat lakiehdotukset sisältyvät hallituksen esityksiin n:ot 200—209. Valiokunta on käsitellyt nämä esitykset samanaikaisesti ja siten myös kuullut niistä asiantuntijoita samanaikaisesti. Lisäksi verouudistukseen liittyy myöhemmin erikseen annettu ennakkoepäntälain muuttamista tarkoittava hallituksen esitys n:o 244, joka on käsitelty näistä esityksistä erillisinä.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut käsiteltävänä olevaa hallituksen esitystä koskevan mietinnön valiokuntaa varten, kuullut asiantuntijat on lueteltu hallituksen esityksestä n:o 200 annetussa mietinnössä n:o 74.

Verotuslaki sisältää veroviranomaisia, ilmoittamisvelvollisuutta, verotuksen toimittamista ja muutoksenhakua sekä veronkantoa koskevia säännöksiä. Pääomaverotuksen ja yritysverotuksen uudistaminen aiheuttaa useita muutoksia nykyisiin säännöksiin.

Hallituksen ehdottamista muutoksista suurin osa on luonteeltaan teknisiä, mutta muutoksia aiheutuu myös muun muassa veronviranomaisia, kunnallisveron saajaa, verotuspaikkaa ja muutoksenhakua koskeviin säännöksiin. Verovelvollisen ja muiden ilmoittamisvelvollisuutta

koskevia säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi metsäverotuksen uudistamisen ja eräiden muiden muutosten vuoksi.

Toivomusaloitteessa n:o 146/1991 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireesti toimenpiteisiin veroilmoituksen täyttämisen tekemiseksi nykyistä huomattavasti helpommaksi ja yksinkertaisemmaksi.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä seuraavin muutoksin.

2 a §. Hallitus ehdottaa, että valtiovarainministeriöllä väliaikaislain nojalla ollut oikeus pidentää verotuksen toimittamisaikaa otettaisiin pysyvään lakiin. Valiokunta ei pidä tätä muutosehdotusta perusteltuna, joten valiokunta ehdottaa, että 2 a § poistettaisiin. Valiokunnan käsityksen mukaan tavoitteena tulee olla verotuksen oikea-aikainen valmistuminen.

34 §. Verotuslain 34 §:n 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että verovuoden alun kotikuntaan rinnastettaisiin kunta, jonka kotipaikkarekisteriin verovuoden aikana Suomeen muuttanut henkilö on täällä maahan muutettuaan ollut merkittävä, tai johon hän Suomeen muutettuaan on ensiksi asettunut. Maahanmuuttajaa olisi säännöksen mukaan verotettava aina siinä kunnassa, johon hän Suomeen ensiksi asettuu, siitä riippumatta, onko hänet merkittävä väestörekisteriin ja oleskeleeko hän Suomessa yli vai alle vuoden. Säännöksen sanamuotoa ei olisi siten tarpeen muuttaa, jos väestökirjalain säännökset mahdollisesti muuttuvat vastaavasti.

125 §. Verotuslain 125 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla verovelvolliselle voidaan myöntää osittainen tai täydellinen vapautus verosta, jos verovelvollisen luonnollisen henkilön veronmaksukyky hänen ja hänen perheensä käytettävissä olevat tulot ja varallisuus huomioon ottaen on erityisistä syistä, kuten elatusvelvollisuuden, työttömyyden tai sairauden johdosta, olennaisesti alentunut.

Erityisenä syynä veronmaksukyvyn olennaiseen alentumiseen lainkohdan soveltamisen edellytyksiä tutkittaessa tulee kiinnittää huomiota myös ylivelkaantumistilanteiden ja verolainsäädännön ongelmiin. Koska oman asunnon ja henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettua omaisuuden myyntitappio ei ole koskaan vähennyskelpoista, mutta sen sijaan myyntivoitto voi olla veronalaista, saattaa eräissä tapauksissa nykyisissä olosuhteissa koko perheen varallisuuden joutuessa lyhyen ajan kuluessa realisoitavaksi syntyä perheelle verotettavaa myyntivoittoa, vaikka tosiasiaa omaisuus kokonaisuutena

joudutaan myymään tappiolla tai perheen vastattavaksi jää realisoinnin jälkeen huomattavat velat. Näitä tilanteita yhdessä verovelvolliselle syntyneen pakkotilanteen kanssa on voitava pitää verotuslain 125 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna erityisenä syynä.

Käsittelemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

verotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 20 ja 22 §, 35 §:n 2 momentti, 61, 64 ja 64 a §, 93 a §:n 2 momentti, 96 a §:n 5 kohta, 105 §:n 2 momentti ja 113 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 20 § osittain muutettuna 5 päivänä joulukuuta 1969 annetulla lailla (740/69), 22 § osittain muutettuna 1 päivänä helmikuuta 1991 annetulla lailla (189/91), 61 § osittain muutettuna 20 päivänä joulukuuta 1968 annetulla lailla (684/68), 64 § 23 päivänä joulukuuta 1977 ja 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetuissa laeissa (1002/77 ja 556/92), 64 a § viimeksi mainitussa laissa, 93 a §:n 2 momentti 30 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (74/87), 96 a §:n 5 kohta 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1243/88) ja 113 a § 25 päivänä helmikuuta 1983 annetussa laissa (223/83) sekä

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 ja 2 momentti, 3 §:n 1 ja 3 momentti, 21 §, 33 §:n 3 momentti, 34 §, 37 §:n 1 ja 2 momentti, 39 §:n 1 ja 3 momentti, 43 a §, 45 §:n 1 momentin johdantolause, 3 a, 3 b, 5 ja 6 kohta sekä 2 momentti, 50, 59, 62 ja 63 §, 71 §:n 2 momentti, 72 §:n 1 momentin johdantolause ja 1 kohta, 76 §, 79 §:n 1 ja 2 momentti, 81 §:n 2 momentti, 91 §, 92 §:n 5 momentti, 93 §:n 1 momentti, 96 b §:n 1 ja 2 momentti, 96 e §:n 2 momentti, 103 §:n 1 momentti, 104 ja 104 a §, 105 §:n 1 momentti ja 125 §:n johdantolause,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 ja 2 momentti ja 81 §:n 2 momentti 1 päivänä marraskuuta 1991 annetussa laissa (1300/91), 3 §:n 1 momentti 9 päivänä marraskuuta 1990 annetussa laissa (957/90), 3 §:n 3 momentti, 33 §:n 3 momentti, 50 ja 91 § mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa, 21 § 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (511/77) sekä mainituissa 29 päivänä joulukuuta 1988 ja 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetuissa laeissa, 34 § 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1025/74) ja mainituissa 23 päivänä joulukuuta 1977 ja 30 päivänä tammikuuta 1987 annetuissa laeissa, 37 §:n 1 ja 2 momentti, 39 §:n 1 momentti ja 43 a § 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1024/74), 39 §:n 3 momentti 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (611/75), 45 §:n johdantolause ja 1 momentin 3 a ja 6 kohta 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (980/79) ja saman momentin 3 b kohta mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa sekä 5 kohta 13 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (942/85) ja 2 momentti 22 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (1035/78), 59 § osittain muutettuna ensiksi mainitulla 31 päivänä joulukuuta 1974 annetulla lailla, 63 § mainitussa 30 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa osittain muutettuna 30 päivänä marraskuuta 1990 annetulla lailla (1023/90) ja mainitulla 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetulla lailla, 71 §:n 2 momentti ja 93 §:n 1 momentti mainitussa 30 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa, 72 §:n johdantolause mainitussa 23 päivänä joulukuuta 1977 annetussa laissa ja saman pykälän 1 momentin 1 kohta 30 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa

(313/82), 79 §:n 1 ja 2 momentti mainitussa 23 päivänä joulukuuta 1977 annetussa laissa osittain muutettuna 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetulla lailla (531/82), 92 §:n 5 momentti mainitussa 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa, 96 b §:n 1 ja 2 momentti 6 päivänä elokuuta 1982 annetussa laissa (602/82), 96 e §:n 2 momentti mainitussa 25 päivänä helmikuuta 1983 annetussa laissa, 103 §:n 1 momentti ja 104 a § 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1339/90), 105 §:n 1 momentti 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1236/88) ja 125 §:n johdantolause 1 päivänä marraskuuta 1991 annetussa laissa (1317/91), sekä

lisätään lakiin uusi (poist.) 77 a, 83 b ja 93 b § sekä 45 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, uusi 2 a ja 3 c kohta seuraavasti:

1 ja 2 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

2 a §
(Poist.)

3, 21 ja 33 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

34 §
(1—3 mom. kuten hallituksen esityksessä)
Verovuoden alun kotikuntaan rinnastetaan kunta, jonka kotipaikkarekisteriin verovuoden aikana Suomeen muuttanut henkilö on täällä maahan muutettuaan ollut merkittävä tai johon

hän Suomeen muutettuaan on ensiksi asettunut. Ulkomaille muuttaneen henkilön kotikunnan ei verotusta toimitettaessa katsota muuttuvan sinä aikana, jolloin häntä tuloverolain 11 §:n mukaan pidetään Suomessa asuvana.

(5 ja 6 mom. kuten hallituksen esityksessä)

37, 39, 43 a, 45, 50, 59, 62, 63, 71, 72, 76, 77 a, 79, 81, 83 b, 91—93, 93 b, 96 b, 96 e, 103, 104, 104 a, 105 ja 125 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 45 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1992

Vielä valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 146/1991 vp hylättäisiin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Alaranta, Heikkinen, Hämäläinen, Laaksonen, Lahti-Nuuttila,

Louvo, Luukkainen, Malm, Ryytänen, Savolainen, Tiuri ja Turunen sekä varajäsenet Apukka, Backman, Lahtinen, Linnainmaa, Peltari ja Savela.

